

Cortics

Capolat

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Des de la carretera de Berga a Sant Llorenç, passat el trencant de la Serreta, cal agafar a l'esquerra una pista en bon estat, senyalitzada, que porta a Solanelles i Cortics.
Emplaçament Casa situada en l'ample cim d'un turó acinglerat pels vessants nord i oest.

Coordenades:

Latitud: 42.087715825128
Longitud: 1.7722656910398
UTM Est (X): 398461
UTM Nord (Y): 4660245

Classificació

Número de fitxa 08045 - 24
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001904500CG96B0001PZ

Fitxes associades:

[Forn d'obra teuleria de baix de Cortics](#)
[Forn d'obra teuleria de dalt de Cortics](#)
[Restes d'una construcció prop de Cortics](#)
[Molí de Cortics](#)

Autoria de la fitxa Pol Navarro Costa - Societat d'Arqueologia del Berguedà

Descripció

Es tracta d'un edifici de planta irregular a causa de diferents ampliacions. L'edifici principal consta de planta baixa, planta pis i golfes amb una distribució de tres cossos paral·lels; té coberta a dos vessants amb el carener orientat de nord a sud perpendicular a la façana principal.

Adossats a la façana sud i seguint una orientació forçada per les estructures geològiques del turó es troben les corts i el femer. L'era, la gran pallissa i les trumferes estan separades de l'edifici pocs metres al nord.

Els murs de Cortics estan fets amb pedres irregulars (sorrenca i conglomerat) de diferents mides, amb presència de carreus desbastats a la zona antiga de la casa; el gruix d'aquests varia segons el moment constructiu, entre 70 i 78 cm a l'estructura del XVI, uns 60 cm a l'ampliació del XVII i uns 70 cm a l'ampliació del XVIII. Possiblement en el segle XX es van construir uns contraforts en el mur nord de l'edifici del XVI i en l'angle sud-oest de l'ampliació del XVIII.

Les cantoneres presenten una certa variabilitat; pedres desbastades a l'edifici antic, punxonades en el segle XVIII i la de l'angle nord-est refeta amb maó massís.

Les obertures són molt variades. En el mur sud es conserva la porta original d'entrada feta amb dovelles de pedra tosca; la porta del mur est, que dona accés als espais destinats al bestiar, i la d'accés al pastador des de l'exterior són fetes amb llinda de fusta; en el mur nord hi podem veure la traça d'una altra porta tapiada. Les finestres de la planta baixa són de mida petita; a la planta pis trobem diferents tipus de finestra: de muntants i llinda de pedra, de llinda de fusta sobre muntants de pedra i també sobre maó massís, algunes tenen festejador.

Els sostres han estat objecte de diverses reformes. A la planta baixa de l'edifici del segle XVI estan fets amb bigues de fusta de pi carejades i encastades, amb una jàssera de reforç davant l'escala, i s'observen restes de posts en el cos de llevant i a la resta rajoles. L'ampliació del segle XVII presenta bigues de pi carejades i encastades amb revoltó encofrat de guix i restes de materials de rebuig. A l'ampliació del XVIII es veuen bigues carejades i encastades amb posts de fusta de pi, excepte a la zona de contacte amb el mur oest, on es troba un reforç que podria indicar l'existència d'una llar de foc. En el primer pis es troben, en general, bigues carejades i encastades, amb una combinació de reformes on s'observa revoltó encofrat de guix i rajoles.

La coberta, reformada en el segle XX, és de teula àrab amb llata per canal. L'estructura de suport de la coberta està coronada per la biga carenera emplaçada de nord a sud sobre curts pilars recolzats en la paret mitgera de l'edifici del XVI, creant així dos vessants desiguals. El vessant occidental és més curt, està format per dos cavalls sobre els pilars de la mitgera i encastats al mur de ponent, en el vessant oriental, més llarg, els cavalls es recolzen també en uns pilars sobre el mur oriental de l'edifici del XVI. Sobre aquesta estructura, hi ha les corretges, paral·leles a la carenera, i les llates, perpendiculars, amb una separació dictada per l'amplada de les canals. La teulada té un perímetre de pedres per evitar l'acció del vent. No té ràfec. El voladís sobresurt molt poc i es presenta sense ornament.

Observacions:

A la planta baixa, situada a la façana sud, trobem la porta original de l'edifici, possiblement del segle XVI. És adovellada amb arc de mig punt, construït amb 12 dovelles de pedra tosca de llargada

irregular (entre 44 i 55 cm); brancals asimètrics formats per quatre muntants per banda, tres de tosca i un de pedra sorrenca; es conserva un marxapeu de pedra sorrenca. La Doella és esbiaixada i obra cap l'interior. L'intradós és pla, de fusta.

Al primer pis trobem les portes d'habitació, formades per una llinda, dos muntants i un marxapeu de fusta que emmarquen l'obertura. Els muntants són lleugerament convergents en la seva part superior, tot formant un perfil lleugerament trapezoïdal.

També a la planta baixa, a la façana sud de l'ampliació meridional, trobem un forn constituït per una boca en forma d'arc de mig punt, feta amb un bloc monolític, un muntant per banda i un ampit que dona accés al forn de planta circular cobert amb cúpula. La base i la primera filada de la cúpula són fetes amb lloses de pedra sorrenca, la resta de la cúpula és obrada amb maó massís disposat en vertical. El seu estat de conservació és bo i data del segle XVIII.

A pocs metres del nord de Cortics trobem una pallissa, de planta rectangular i adossada a un marge. Consta de dues plantes; la planta baixa era destinada al bestiar i té una porta d'accés situada en el mur de ponent. El segon nivell era utilitzat pròpiament com a pallissa, presenta una gran obertura orientada cap al sud, davant l'era. No presenta cap distribució interior, únicament un gran pilar central que actua de suport dels sostres.

Una mica més al nord de la Pallisa, trobem una trumfera, possiblement del segle XIX. Es tracta d'un forat arrodonit excavat en un marge, el talús obtingut s'ha paredat amb rocs de pedra sorrenca seca i no queda rastre de la coberta ni de la porta. A la banda de ponent d'aquest element s'observa un clot que probablement es corresponia a una altra trumfera.

A uns 120 metres de Cortics es trobava una premsa que avui en dia no se'n coneix la seva ubicació.

Història

Si bé aquesta casa surt esmentada en la documentació dels anys 1472, 1499, 1553 i 1791, les restes de ceràmica grisa que es troben en els horts indiquen una ocupació de l'indret ja a l'Edat Mitjana.

Però, l'anàlisi de l'edifici senyala els següents moments constructius:

Segle XVI: la casa sembla estar definida per una estructura de dos cossos rectangulars asimètrics separats per un mur mitger perpendicular a la façana principal. El cos oest està dividit en dos espais, dels quals no en podem precisar el seu ús original, posteriorment es van convertir en estables. El cos est no presenta cap compartimentació, hi ha menjadores adossades al mur est de les quals no es pot concretar la cronologia. La situació de l'escala sembla molt forçada, possiblement sigui fruit d'una remodelació posterior. A la planta pis es troba la sala en el cos oriental, té una pica en el mur nord, fogons en el mur est i la llar de foc a l'angle sud-est. Les habitacions estarien situades en el cos de ponent.

Segle XVII: a l'estructura originària s'hi va afegir un cos a la banda de llevant, que a planta baixa estaria destinat al bestiar i en el segon nivell a una mena de pallissa o assecador a recer de la prolongació del ràfec de la teulada en aquest costat. Poc temps més tard, s'adapta aquest nivell i es fan habitacions quedant, per raons òbvies, a un nivell inferior respecte la sala.

Segle XVIII: possiblement d'aquesta època data el cos afegit a la banda sud, amb la construcció del pastador i el forn de pa a planta baixa; en el primer pis, la meitat oriental inicialment era oberta a mode d'eixida.

A finals del segle XIX o principis del XX es va tancar la gran obertura que hi havia a la banda est de l'ampliació meridional, aquesta acció en va suposar l'adhesió com a superfície habitable, a la vegada que es va construir la terrassa sobre el femer amb accés des d'aquest cos. Probablement d'aquesta època data la remodelació de la teulada que permet elevar la part oriental de la casa creant un gran espai on s'adapta una habitació i els graners.

Bibliografia

CORTÉS, Maria del Agua (2018) La Masia a la Catalunya Central. Evolució, tipologies i espais. Farell editors.

SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004). Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit.

